

नं. ४९६०

पु. नाम. मत्स्य पुराणे १३-१४
अध्यायौ.

कृती. --- x x x

पत्र लं. ३ — लं. x

विषयः पुराण माहात्म्यादि.

मत्स्यपुराण त्रयोदशोऽध्यायः

अथ ७०

५९७०

F. 3

ॐ
१

गें श्रीगणेशायनमः श्रीदेवुवाच सर्वगासर्वभूतेषु द्रष्टव्या सर्वतोभुवि सप्तलोकेषु यत्किंचित् रदितं न विनामया तथा
पियेषु स्थानेषु द्रष्टव्यसिद्धिर्मीप्सुभिः स्मर्तव्या भूतिका मेवातानि वक्ष्यामि तत्त्वतः वाराणस्यां विशालाक्षी नैमिषी लिंग
धारिणी प्रयागेललिता देवी काशुका गंधमादने मानसे कुक्ष्यदेनामविश्वरूपोत्पद्ये श्वरे गोमते गौतमीनाममंदिरेका
मचारिणी मंदोत्करो चैत्ररथे जयंती हस्तिनापुरे कान्यकुब्जे तथा गौरी रंभा मलयपर्वते एकासके कीर्तिमती विश्वावि
श्वेश्वरी श्वरी सुक्रे परहृते ते केदारी **मृगदायिनी** नंदाहिमवतः पृष्ठे गोकर्णे भद्रकर्मिका स्थानेश्वरे भवानैतद्विंदके
विंदपत्रिका स्थानेश्वरी भवानैतद् द्राक्षे लेमाधवीनाम भद्रा भद्रेश्वरे तथा जयावराहेश्वरे तु कमला कमलालये रु
द्रकोट्या तु रुद्रानां काली कालंजरे तथा महालिंगे तु कपिलामातृ कैकपिलोचना शालग्रामे महादेवी शिवलिंगे
जयप्रिया मायापूर्या ऊमारी तु संताने ललिता तथा उत्पनाक्षी सहस्राक्षे हिराण्याक्षी महात्पला गयायां मंगलाना
मविमले पुरुषोत्तमे विपाशायाममोक्षाक्षी पिंगलाश्रंगवर्द्धने नारायणी स्वर्णाश्वेतु त्रिकूटे रुद्रसंदरी पिंगले विष्णु
लानामकल्याणी मलयोचने कोटरी कोटितीर्थेषु सगंधमागधेवने गोदाश्रये त्रिसंध्या तु गंगाद्वारे रतिप्रिया
शिवा ऊंडे शिवानंदानंदी देवी कातटे रुक्मिणी हारवत्यां तराधातुंदावनेवने देवकी मथुरायास्तु द्वाविडे परमेश्वरी
चित्रकूटे तथा सीता विल्ये विद्यादिवासिनी स **ओरेकवीरा** तु हरिश्चंद्रे तु चंद्रिका रमणी रामतीर्थेषु यमुनायां
मृगावती करवीरे महालक्ष्मी रुमा देवी विनायके अरोगा वैद्यनाथे तु महाकाले महेश्वरी अभये सुचतीर्थेषु अम

ताविद्याकंदरे मांडवेमंडुकीनामस्वाहामाहेचरीपुरे मांगलंगेप्रचंडेतचंडिकामवकंदके सोमेश्वरेवराहोवाप्र।
 भावेपुष्करावते देवमातासरस्वत्याप्रवापावतचैमता महानयेमहाभागापासास्त्राणिगलेचरी सहिकाहृतपेशाचे
 त्रकार्तिकोयत्तुशांकरी उत्पनावर्तकोनानाशुभदासोनसंगमे मातासिद्धवटेलत्मीरनंगाभावताश्रमे जालंध
 रेविश्व - एवीताराकिष्किंयपर्वते देवदारुवनिसृष्टिर्मधाकाशमीरमंडले भीमादेवीहिमाद्रौतत्तुष्टिर्वक्रेश्वरीत
 था कपालमोचनेशुद्धिमाताकायावरोहथे शंखिहारेधनिर्नामधृतिःपिंडारकेतथा कालीतुचंद्रभागायामाष्टा
 देशिविचारिनी वेलायाममृतानामवदार्थाडर्वशीतथा औषधीचोत्तरदरौऊशदीपेऊशोदका मन्मथाहेमकुटेत
 ऊसदेत्यववादिनी अश्वत्येवन्दनीकातुनिधिवेश्रवणालये गायत्रीदेववदनेपार्वतीशिवसन्निधौ देवलोकेत
 थेंडाणीब्रह्मास्पेधसरस्वती सूर्यविंबेप्रभानाममातृणांवैस्सवीमता अरुंधतीसतीनांतुवामासुचतिलोतमा
 वितेब्रह्मकलानामशक्तिःसर्वशरीरिणां पतन्नादशातःप्रोक्तंनामाष्टशत - तमं अष्टौत - - वतीर्थानांशातमेतडदाहृतं
 यःस्मरेत्तुष्टायाद्यापिसर्वपापैःप्रसूच्यते पशुतीर्थेषुयःकृत्वास्नानंपश्यतिमानवं सर्वपापविनिर्मुक्तः कथंशिवपुरे
 वशेत् यस्तुतत्परमंकालंकरोत्येतेषुमानवः समोगब्रह्मसदनंपदमभ्येतिशांकरी मन्नामाष्टशतंयस्तुस्मारयेत्
 शिवसन्निधौ तृतीयायामष्टाष्टम्यांवहेपुत्रोभवेन्नरः गोदानेप्राद्वदानेवाग्रहन्परुनिवापुनः देवार्चनविधोवि।
 दानपदनब्रह्माथिगच्छति ॥ ॥ इतिश्रीमत्सुपराणेदेवीदत्तसंवादेपीठानुकीर्तनेगौरीनामाष्टशतकंस्तोत्रंनाम
 त्रयोदशाध्यायः ॥ ॥ शुभमस्तुसर्वजगतां

ॐ
२

2

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॐ प्रणम्य श्रीगुरुं भक्त्या ससावित्रीपितामहः स भवानी भवानी शंसवानी श्रीश्रियः पतिम् सदाचार
प्रवर्तनं प्राकवाधाय चतुष्टयं कथयामि यथोक्तेन देवीमाया विडंबनात् अविज्ञता च शास्त्रस्य विज्ञेयं संशयं हृदि
कदाचित् निवृत्तिरप्युपदेष्टा ह्यतो लभेत तद्वा भवेत्कर्मवशात् साहसं न प्रवर्तते एतैश्चतुर्विधे दोषे स्वधर्माद्वंचितो
भवेत् एतानि यस्य सिद्धे तसां कृपां च स्थिरो यदा पुनस्तत्र त्रयोवाधा शास्त्रोक्तान् प्रत्यक्षं पारम्यर्थं सदाचारस्त
दनुसारिणं भवेत् तन्नश्चेत् गुरुकारण्यात्तदनुज्ञानसारतः अथवा चेत्कर्मवशादिना देशेन वा पुनः तदा कार्यं प्रव
र्तस्मादन्यज्ञानचयो गतां यस्मै तानि सप्तविधे वार्धयान प्रवा... ते क्रियार... पुनस्तत्र पापशंका चतुष्टयं पाने च पा
रदार्यं च जीवहिंसा सखावच चतुरेता न्यभावेत् धर्मसिद्धिर्मसिद्धिः पापवशेन कवेकृतं अतएव सत्सङ्गस्य सख
द्वर्मे स्थिरो भवेत् एतानि यस्य सिद्धे तपुनभिनिचतुष्टयं लौकिका दैविका चैव जन्ता अपि यमादपि लौकिकी त्धर्म
व्यक्त्यर्थे दैविका त्कर्मलोपतः दुर्माणा देवजं म्यादेरनाचाराष्ट्या म्यतः एतैः पंचदशैर्विज्ञैर्यो मुच्येद्गुरुशासनात्
पुनः कतिपयान् दोषान् सिद्धिहानिकृतान् भवेत् तान् दोषान् चित्रवैकन्यात् पापाच्च पूर्वसंचयात् वतते ताव
देतानि श्रात्मचित्तविकारजीन् जानामि द्रव्यसुद्धिं च यो विस्मृदितमेव च एतानि यावन्नीयानि येषां न यंजना
निवा आगमोक्तप्रमानाच्चरुम् तान् त्यजाम्यहं अविदित्वा कृपावस्यां शाकार्यं भावमेव च एवं शनैरविद्या
रान्मेध्यामेध्याविभेदनात् भागलिप्सा प्रकृत्यंति धर्मवत्सं विल्वप्यते ततस्त्वैतैः क्रियायोगो जातिभ्रष्टफलं लभेत

२

केचित्साधुनजल्पन्ति ब्रह्मज्ञानाभिमानिनः मानसैर्यामननानां त्रसिद्धिर्भविष्यति परमात्मा प्रसीदन्ति वृथा
 वास्यार्चनादिकं केवलं केशमात्रस्यानेश्वरो विभवप्रिय न जानन्ति त्रि-योगः विना ज्ञानं न सिद्ध्यति विशेषतः कृत्वा चोरे
 जपपूजादिकं विना केवलं मानसैर्यागेन सिद्धिं कुत्रचित् भवेत् एवं वक्तुं प्रमानोस्ति प्रागमेशिवशासनम् केचित् तद
 तिसंज्ञेपासर्वकर्मनि सिद्ध्यति कर्ममंत्रस्तथायंत्रहोमपूजादिविस्तारैः केवलं कालपातः स्यान्न सिद्धि वल्लकार्यतः
 संज्ञेयेन क्रियाकांतयुक्तं तद्वृथानदि किं हेतुत्सर्वकर्मेषु न प्रशस्तं कदापि हि यद्यक्रियासवि-
 सुयद्यद्विधिरुदाहृतं तदवश्यं प्रकर्तव्यं गुरुवाक्यानुसारतः सम्यग्नाहु रुवाक्यस्य सर्वधर्मविनश्यति
 प्राप्ताया साहसं भेदं क्रियालोप-
 श्रज्जायते केचिन्महात्मनश्च ते सुधाया शोधनं कथं ब्रह्मवस्तु तया नास्ति शायं शायं विमोचनं केवलं पानमात्रे
 न समः एतो भवेन्नरः संस्कारं चाभिषेकं च प्राप्ता सुद्विकथं पुनः कथं पात्रं तथा चक्रं चक्राधीश विचारणं गुरुं न त्वा ससं
 पीत्वा सर्वसिद्धिं भवेत्किल किं त्वेतन्न विज्ञानं तियुक्तं जगदीश्वरः अविधानेन यत्पानं यत्पानं तदुच्यते विशेषतः
 वृथा पानेन महापातकं सृष्टं प्रत्यहं वर्द्धते पापं तस्य पापस्य का गति केचिदाहमहात्मानश्च हेयो धित समीपतः
 अथ वा गनिका रोहे सर्वतीर्थानि संति वै सर्वज्ञानि पीडानि इति चोक्तं स्वयं भुवा कथं यास्यामि विपिने श्मशाने त
 रुमूलके शवा दूषं चिता दूषं मुंडा दूषं च वाक्यं शिवस्याक्ति शिवा भक्ते भेद्य मोक्ष को स्थितं तत् कथं सुख संभोगं

ॐ
२

३
नत्वाक्लेशं सहेम्यहं पतानम्यानि दोषाद्यैः दिशंते चित्तविध्रमात् सत्त्ववर्त्ते प्रधावंति न सिद्धिर्न च सिध्यति न चित्तस्य
हिताभीयात् न वैराग्यं कदाचन न चान्नदृक् समत्तानीं समदर्शी न उक्तिमान् सर्वशस्त्रशतं उः खं विना सात्त्विकं न लभ्यते
अतएव महात्मानो कौलाः परमधार्मिकाः पतावदिंशति सखां वाधां हीत्वा प्रयत्नतः सत्संगैश्च सदा लापैः क्रियाकां
तैरशेषतः तपक्लेशैश्च वज्रयेर्युरुवाक्यानुसारतः संविद्यस्त्वं परां सिद्धिं तदा सर्वमवाप्स्यसि न कदाचिद्भवेत्सिद्धिः
केवलं भोगलिप्सया योगकार्येषु यद्भोगं तद्भोगमोक्षसाधनं सखद्वर्त्मविना भोगं तद्भोगं विषमक्षणं विषादप्रणीकं
तन्मातीनां सद्गतिं नास्ति क्वचित् अतएव कौलिकानां हितायापस्तु बुद्धिनां धर्मबुद्धिप्रसिद्ध्यर्थं ज्ञानानंदेन भाषितं

स्वडित